

Januari 2012 Reumatologie en revalidatiegeneeskunde / Fibromyalgie

Algemeen Fibromyalgie is een syndroom met chronische gegeneraliseerde pijn en stijfheid van het bewegingsapparaat, gepaard gaande met andere (aspecifieke) klachten zoals moeheid, slaapstoornissen en stemmingsveranderingen.

De werkafpraak behelst:

- consultatie reumatoloog bij twijfel omtrent de diagnose, of wanneer de patiënt behoefte heeft aan bevestiging door de specialist. Deze consultatie is in principe eenmalig.
- verwijzing naar de revalidatiearts bij gemotiveerde patiënt. *¹

Verwijscriteria: Patiënten met verdenking fibromyalgie met behoefte aan:

- Bevestiging diagnose: verwijzing reumatoloog
- “Hoe kan ik leren met fibromyalgie leren omgaan in het dagelijks leven”: verwijzing revalidatiearts

Huisarts: De huisarts zal als 1^e worden geraadpleegd bij klachten, die verband houden met fibromyalgie. Er is over deze aandoening geen NHG standaard. De huisarts kan op grond van anamnese, lichamelijk onderzoek (zie diagnostische criteria *³) en eenvoudig aanvullend bloedonderzoek *² de diagnose fibromyalgie stellen. Bij twijfel aan de diagnose kan de reumatoloog zo mogelijk eenmalig geconsulteerd worden. De voorkeur zal dan uitgaan naar terugkoppeling naar de huisarts met een advies en/of behandelplan, waarbij de huisarts hoofdbehandelaar blijft, aangezien bij patiënten met fibromyalgie soms co- morbiditeit met psychopathologie voorkomt (depressie, angst, persoonlijkheidsstoornissen). Bij chronische pijn komt in 33% van de gevallen een psychiatrische stoornis voor. De huisarts kan het best de regie houden bij eventuele doorverwijzingen naar de psychiater of andere hulpverleners.

Info aan de specialist: Verwijst middels zorgdomein naar de reumatoloog ter bevestiging diagnose of naar de revalidatiearts bij een gemotiveerde patiënt*¹. In de brief wordt vermeld:

- Anamnese
- Voorgeschiedenis
- Medicatie
- Vraagstelling: diagnose (Reumatoloog), revalidatietraject met functionele doelen (Revalidatiearts)

Info aan de patiënt: U krijgt een oproep voor de afspraak op het spreekuur van de specialist

Reumatoloog :

- Brief met diagnose en behandeladvies na 1e polikliniekbezoek. De patiënt krijgt nog één vervolgspraak bij de reumaconsulente, waarin het ziektebeeld nader uitgelegd wordt. De reumatoloog verwijst of adviseert evt. een verwijzing revalidatiearts.

Revalidatiearts:

- Brief met behandelplan na 1e polikliniekbezoek
 - ✓ De revalidatiearts bepaalt aan de hand van de motivatie van patiënt of hij/zij in aanmerking komt voor poliklinische revalidatiebehandeling individueel, dan wel in de groep
- Brief bij afsluiten revalidatietraject.

Noten:

- *1 Verwijzing naar de revalidatiearts voor individuele, dan wel groepsbehandeling, heeft alleen zin als patiënt gemotiveerd is om te leren omgaan met zijn klachten in zijn/haar dagelijks leven. Een patiënt die 'alleen maar van zijn klachten af wil', zal weinig baat hebben bij een revalidatieprogramma. Het is belangrijk dit eerst goed met de patiënt te bespreken.
- *2 BSE, CRP, Hb, Ht, leuco's, thrombo's, kreat, Ca, fosfaat, ALAT, CK, TSH
- *3 Zie toelichting diagnostiek hieronder en zie ook <http://www.hfccf.org/fibromyalgia/diagnosing-fibromyalgia/>

Toelichting diagnostiek:

Voor het stellen van de diagnose fibromyalgie moet aan de volgende 3 voorwaarden voldaan worden:

1. **Pijnscore** > (groter en/of gelijk) 7 en **Symptoomscore** > (groter en/of gelijk) 5
Of Pijnscore 3-6 en **Symptoomscore** > (groter en/of gelijk) 9.
2. Pijn en andere symptomen zijn op een min of meer gelijkblijvend niveau gedurende ten minste 3 maanden aanwezig
3. Geen andere aandoening die de pijn verklaart.

Pijnscore: Let op het aantal gebieden waarin de patiënt heeft had pijn in de afgelopen week. In hoeveel gebieden heeft de patiënt had pijn? Elk positief item scoort 1 punt; een score tussen 0 – 19 punten is mogelijk.

Schoudergordel, links	Heup (billen, trochantair), links	Kaak, links	Bovenrug
Schoudergordel, rechts	Hip (billen, trochantair), rechts	Kaak, rechts	Onderrug
Bovenarm links	Bovenbeen, links	Borst	Nek
Bovenarm rechts	Bovenbeen, rechts		Buik
Onderarm, links	Onderbeen, links		
Onderarm, rechts	Onderbeen, rechts		

Symptoomscore *4: Vermeld voor elk van de onderstaande 3 symptomen, het niveau van de ernst van de afgelopen week met behulp van de volgende schaal:

Moeheid	0 geen probleem
	1 lichte of milde problemen, meestal mild of intermitterend
	2 Matige tot aanzienlijke problemen, vaak aanwezig en/of van aanzienlijk niveau
	3 Ernstig: ingrijpende, continu aanwezige en het leven verstorende problemen
Niet uitgerust ontwaken	0 geen probleem
	1 lichte of milde problemen, meestal mild of intermitterend
	2 Matige tot aanzienlijke problemen, vaak aanwezig en/of van aanzienlijk niveau
	3 Ernstig: ingrijpende, continu aanwezige en het leven verstorende problemen
Moeite met nadenken en concentreren	0 geen probleem
	1 lichte of milde problemen, meestal mild of intermitterend
	2 Matige tot aanzienlijke problemen, vaak aanwezig en/of van aanzienlijk niveau
	3 Ernstig: ingrijpende, continu aanwezige en het leven verstorende problemen
Extra symptomen *5	0 geen symptomen
	1 weinig symptomen
	2 gematigd aantal symptomen
	3 veel symptomen

Noten:

- *4 De symptoomscore is de som van de ernst van de 3 symptomen (vermoeidheid, niet uitgerust ontwaken, moeite met nadenken en concentreren) plus de ernst van de extra symptomen. De maximale score is 12.
De Fibromyalgiescore (maat voor de ernst van de fibromyalgie) is de som van de pijnscore en symptoomscore en kan maximaal 31 (19+12) zijn.
- *5 Extra symptomen die kunnen optreden zijn: spierpijn, Prikkelbare darmsyndroom, vermoeidheid, concentratie en geheugenproblemen, spierzwakte, hoofdpijn, buikkrampen, gevoelloosheid/tintelingen, slapeloosheid, depressie, constipatie, pijn in de bovenbuik, misselijkheid, nervositeit, pijn op de borst, wazig zicht, koorts, droge ogen, tinnitus, maagzuur, aften, veranderde smaak of smaakverlies, toevallen, kortademigheid, verlies van eetlust, huiduitslag, gemakkelijk ontstaan van blauwe plekken, haaruitval, frekwente en/of pijnlijke mictie, blaaskrampen.

Stroomdiagram Fibromyalgiesyndroom:

